

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Isak Bergström

Sammanträdesdatum
2025-08-27

FöredragningsPM
Dnr: 24RS668

Organ
Kulturnämnden

Nya riktlinjer och fördelningsmodell för Region Örebro läns stöd till studieförbunden

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att anta nya riktlinjer och fördelningsmodell för Region Örebro läns stöd till studieförbunden enligt bilaga 1 och 2.

Sammanfattning

Med anledning av det nya statsstödet till studieförbunden som infördes av Folkbildningsrådet den 1 januari 2024 har Region Örebro län genomfört en översyn av regionens riktlinjer och fördelningsmodell för stödet till studieförbunden. Förslag till nya riktlinjer och ny fördelningsmodell innebär att ett verktyg för bedömning av studieförbundens spridning i länet införs och att vissa delar inom fördelningsmodellen beräknas utifrån andra mått än tidigare. Förslaget innebär också ändringar i de procentsatser som ligger till grund för fördelningen i modellen och som styr de incitament som ges till studieförbunden. Därutöver innebär förslaget vissa förtydliganden kring Örebro läns bildningsförbund (ÖLBF) samt skärpta skrivningar kring kontroll och uppföljning.

Förslaget bedöms ge studieförbunden ökade incitament att bedriva verksamhet med en god geografisk spridning i länet samtidigt som de ges förutsättningar att bidra till stärkt social sammanhållning, demokrati och kulturell infrastruktur i Örebro län. Förslaget bedöms också innebära en väl avvägd synkronisering med statsstödet. Studieförbundens långsiktiga förutsättningar att bedriva verksamhet i länet är fortsatt prioriterade i förslaget, liksom deras oberoende och självständighet. Vissa av förslagets effekter förväntas komma redan under 2026, men störst effekt bedöms förslaget ha på längre sikt.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Isak Bergström

Sammanträdesdatum
2025-08-27

FöredragningsPM
Dnr: 24RS668

Ärendebeskrivning

Den 1 januari 2024 införde Folkbildningsrådet en ny modell för fördelning av statsstöd till studieförbunden, med verkan från och med den 1 januari 2025. Den 8 december 2023 gjorde Region Örebro län med anledning av det förändringsarbete som redan var inlett hos Folkbildningsrådet ett ställningstagande om att anpassa den regionala fördelningsmodellen efter Folkbildningsrådets nya modell för statsstödet, se dnr 23RS10881. Ett villkor i ställningstagandet var att förändringarna överensstämmer med Region Örebro läns prioriteringar och i övrigt är genomförbart. Under 2024 och 2025 har Folkbildningsrådets gett kommuner och regioner underlag och information om hur det nya statsstödet fungerar, för att möjliggöra för anpassningar. Under våren 2025 har det hos Region Örebro län funnits en arbetsgrupp med tjänstepersoner från Område kultur och ideell sektor samt företrädare för Örebro läns bildningsförbund (ÖLBF) för att arbeta med frågan. I april genomfördes också en dialog med studieförbunden för att få deras synpunkter på statsstödet och regionens översyn av fördelningsmodellen.

Region Örebro läns stöd till studieförbunden vilar på både den regionala utvecklingsstrategin, kulturplanen och handlingsplanen för civilsamhälle där studieförbunden bland annat omnämns som viktiga för den sociala sammanhållningen, för den kulturella infrastrukturen och för kompetensförsörjningen. Enligt dessa dokument ska Region Örebro län skapa förutsättningar för ett starkt civilsamhälle där bland annat långsiktighet och självständighet och oberoende är viktiga principer.

Det förslag som nu läggs fram bygger i stora delar på tidigare riktlinjer och fördelningsmodell, men det finns förändringar i framför allt tre delar som presenteras kort nedan samt utförligare i bilaga 2. De förändrade riktlinjerna innebär också förtydliganden kring stödet till ÖLBF och ÖLBFs roll i stödet till studieförbunden och riktlinjerna uppdateras också med skrivningar som höjer nivån av säkerhet och kontroll i stödgivningen. Även riktlinjernas skrivningar kring syftet med stödet till föreningslivet och studieförbunden uppdateras för att överensstämma med nuvarande styrdokument. Därutöver sker en del mindre ändringar kring krav på sökande förbund och hanteringen av obligatoriska dokument.

Ett centralt begrepp i fördelningsmodellen är *arrangemang*. De verksamhetsformer som ingår i statsstödet till studieförbunden och som också används i Region Örebro läns stödgivning är studiecirklar, annan folkbildning och kulturprogram. SCB sammanställer statistik på dessa verksamhetsformer

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Isak Bergström

Sammanträdesdatum
2025-08-27

FöredragningsPM
Dnr: 24RS668

utifrån måtten timmar, arrangemang och deltagare. Ett arrangemang kan alltså avse en genomförd studiecirkel, ett genomfört kulturprogram eller ett genomfört tillfälle av annan folkbildning.

De förändringar som föreslås i fördelningsmodellen är i korthet följande:

1. Underlaget i vissa delar av fördelningsmodellen:
  - a. Tidigare har fördelningsmodellen i vissa delar beräknats utifrån hur många timmar inom verksamhetsformerna studiecirkelar, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram som studieförbunden genomfört. Detta ändras nu till att beräknas utifrån *hur många arrangemang* som genomförts inom dessa verksamhetsformer. Denna förändring ligger i linje med Folkbildningsrådets statsstöd till studieförbunden.
  - b. Den del som fördelas utifrån målgruppen *funktionsnedsatta* kommer enligt förslaget att *beräknas utifrån studietimmar* istället för deltagare som tidigare var fallet. Kulturprogram för målgruppen funktionsnedsatta kommer inte längre finnas med i underlaget från SCB utan stödet till målgruppen beräknas istället enbart utifrån studiecirkelar och annan folkbildningsverksamhet.
2. Ett nytt verktyg för bedömning av *spridning i länet* införs. Verktöget är uppdelat på två delar: en del som avser spridningen generellt och en specifik del som avser närvaro i vissa kommuner med särskilda utmaningar. Denna del baseras på statistik som årligen samlas in från SCB avseende genomförda studiecirkelarrangemang.
3. I den övergripande fördelningsmodellen ändras procentsatserna som ligger till grund för fördelningen. Ändringarna innebär i korthet att spridning i länet ges större prioritet och att basstödet som utgör stabiliteten i modellen ligger kvar på samma nivå som tidigare. Det innebär också att volymer av verksamhet generellt och även kulturprogram och kursdagar ges lägre prioritet medan stödet till verksamhet för målgruppen funktionsnedsatta fokuseras på studiecirkelar och annan folkbildningsverksamhet.

Dessa förändringar kommer ha en viss omedelbar effekt på fördelningen, men fördelningsmodellens huvudsakliga syfte är att ge studieförbunden långsiktiga incitament och möjlighet till långsiktiga prioriteringar. Större förändringar bör därför väntas framför allt på längre sikt. Utifrån den föreslagna fördelningsmodellen kan studieförbunden känna sig trygga med att verksamhet av viss art, riktad till vissa målgrupper eller genomförd med en viss spridning

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Isak Bergström

Sammanträdesdatum
2025-08-27

FöredragningsPM
Dnr: 24RS668

kommer att betala sig. Det går dock inte för vare sig studieförbunden eller Region Örebro län att i detalj förutse i vilken utsträckning en viss verksamhet betalar sig eftersom det är proportionerna studieförbunden emellan som avgör.

Uppföljning av den nya fördelningsmodellen kommer ske i flera steg. Folkbildningsrådet har tidigare meddelat att de kan komma att presentera ett verktyg för regioner att använda sig av. I verktyget kan utvecklingen i länet avseende studieförbundens verksamhet följas utifrån ett antal indikatorer som Folkbildningsrådet använder sig av i sitt stöd. Huruvida Region Örebro län kommer kunna använda sig av verktyget, helt eller delvis, kan inte bedömas idag men det bör utredas när det finns på plats. Effekterna av förslaget till ny fördelningsmodell kan börja utvärderas under 2026 och även på längre sikt bör effekterna utvärderas.

Bedömning

På kort sikt kommer studieförbund som har en god spridning i länet, vars profil och verksamhet innebär en högre andel arrangemang jämfört med andel timmar och som genomför studiecirklar och annan folkbildning för funktionsnedsatta att få ett något större stöd jämfört med tidigare. Större förändringar bör dock väntas på längre sikt då den inbyggda stabiliteten kombinerat med att fördelningen för ett visst år bygger på statistik från två år tidigare innebär en viss tröghet i systemet. Förändringarna på lång sikt påverkas också av i vilken utsträckning studieförbunden väljer att anpassa sin verksamhet efter de förändrade incitament som den nya fördelningsmodellen ger.

Bedömningen är dock att den föreslagna modellen fortsatt ger studieförbunden långsiktiga förutsättningar för sin verksamhet, de ges förutsättningar att genomföra sina verksamheter på många håll i länet och de ges goda förutsättningar att vid sidan av studiecirklar också genomföra kulturprogram, kursdagar och verksamhet för personer med funktionsnedsättning.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Studieförbund som tar del av detta bidrag representerar verksamheter vars inriktning stödjer insatser inom ovanstående områden. Studieförbundens verksamhet riktar sig primärt till deltagare som är 13 år eller äldre.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget har inga ekonomiska konsekvenser.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Isak Bergström

Sammanträdesdatum
2025-08-27

FöredragningsPM
Dnr: 24RS668

Uppföljning

Uppföljning av den nya fördelningsmodellen kommer ske i flera steg. Effekterna av nya riktlinjer och ny fördelningsmodell kan börja utvärderas under 2026 och även på längre sikt bör effekterna utvärderas. Samtidigt har Folkbildningsrådet tidigare meddelat att de kan komma att presentera ett verktyg för regioner att använda sig av. I verktyget kan utvecklingen i länet avseende studieförbundens verksamhet följas utifrån ett antal indikatorer som Folkbildningsrådet använder sig av i sitt stöd. Huruvida Region Örebro län kommer kunna använda sig av verktyget, helt eller delvis, kan inte bedömas idag men det bör utredas när det finns på plats.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM kulturnämnd 2025-08-27 Nya riktlinjer och fördelningsmodell för Region Örebro läns stöd till studieförbunden
- Bilaga 1 – Riktlinjer för Region Örebro läns stöd till studieförbunden, från 2026
- Bilaga 2 – Underlag till förslag till ny modell för Region Örebro läns stöd till studieförbunden, från 2026

Katarina Strömgren Sandh
Områdeschef Kultur och ideell sektor

Skickas till:

Örebro läns bildningsförbund
Samtliga studieförbund som ingår i Region Örebro läns stöd till studieförbunden